

Bydgoszcz, dnia 05 stycznia 2026 roku

Dr hab. Robert Gawłowski, prof. UWSB
Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
Uniwersytet WSB Merito w Toruniu

RECENZJA W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

PANI DR MARTY BALCEREK-KOSIARZ W DZIEDZINIE NAUK SPOŁECZNYCH W DYSCYPLINIE NAUKI O POLITYCE I ADMINISTRACJI

Podstawą sporządzenia niniejszej recenzji dorobku naukowego Pani dr Marty Balcerek-Kosiarz było powołanie mnie w skład komisji habilitacyjnej przez Radę Naukową Dyscyplin: nauki o polityce i administracji oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji zostało wszczęte przez zainteresowaną na podstawie wniosku do Rady Doskonałości Naukowej w dn. 5 czerwca 2025 roku.

1. Sylwetka naukowa Kandydatki do stopnia doktora habilitowanego

Pani Marta Balcerek-Kosiarz ukończyła w 2005 roku studia magisterskie na kierunku politologia realizowane w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa o specjalności samorządowej oraz studia magisterskie na kierunku prawo realizowane na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w 2022 roku. Studia te zrealizowała w okresie 3 lat z oceną celującą. Po zakończeniu studiów politologicznych, Kandydatka ukończyła stacjonarne studia doktoranckie w zakresie nauk o polityce realizowane na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które zakończyła w 2015 roku obroną rozprawy doktorskiej pt.: *Rola samorządu w sferze podnoszenia konkurencyjności regionów. Studium porównawcze na przykładzie Polski i RFN*.

Powyższe informacje są podstawą do uznania spełniania kryterium, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Ocena osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2025 r., poz. 1162 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada w dorobku osiągnięcia naukowe, w tym co najmniej 1 monografię (pkt. A) lub 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych (pkt. B) lub 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe (pkt. C). Habilitantka wskazała we wniosku, że jej główne osiągnięcia naukowe obejmują: nowy paradygmat rozwoju lokalnego przedstawiający model funkcjonowania form organizacyjno-prawnych samorządu gminnego w Polsce i Niemczech; nowy paradygmat rozwoju regionalnego w Polsce i w Niemczech; nowy kierunek badań nad modelami ustrojowymi samorządu terytorialnego w Niemczech oraz wyniki projektu wdrożeniowego, zrealizowanego dla przedsiębiorstwa MWC Voting Solution Sp. z o.o.

Habilitantka w Autoreferacie wskazała, że do swoich głównych osiągnięć zalicza wyniki badań dot. nowego paradygmatu rozwoju lokalnego i regionalnego zawarte w pracach: *Działalność gospodarcza samorządu gminnego w Polsce i Niemczech*, Warszawa 2018, Dom Wydawniczy Elipsa; *Nowy paradygmat rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce i Niemczech*, Poznań 2018, Wydawnictwo UAM; nowy kierunek badań nad modelami ustrojowymi samorządu terytorialnego w Niemczech zaprezentowany w pracy *Samorządu terytorialny w Niemczech*, Poznań 2019, Wydawnictwo UAM oraz wyniki projektu wdrożeniowego, zrealizowanego dla przedsiębiorstwa MWC Voting Solutions Sp z o.o. (czas realizacji do 2024 roku). Można zatem przyjąć, że p. dr Marta Balcerek-Kosiarz przedkłada do oceny prace mieszczące się w pkt. A i C wskazane w art. 219 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, a dokładnie trzy opracowania monograficzne oraz rozwiązanie wdrożeniowe, a dokładnie oprogramowanie komputerowe eSitzung, które zostało skomercjalizowane. Należy jednak podkreślić, że w *Poradniku Postępowania dotyczącego nadania stopnia doktora habilitowanego* przygotowanego przez Radę Doskonałości Naukowej podkreślono, że w omawianym przepisie jest mowa o osiągnięciach naukowych, co oznacza, że warunkiem nadania stopnia doktora habilitowanego jest przedłożenie do oceny co najmniej dwóch osiągnięć, które spełniają kryterium znaczącego wkładu w rozwój określonej dyscypliny. Jednocześnie w ramach dorobku, osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego musi posiadać co najmniej jedną z pozycji przedstawionych w punktach a-c (str. 12).

W ramach uwag wprowadzających analizowanych monografii należy podkreślić, że zostały one wydane w latach 2018-2019, a więc na początku okresu badawczego, na który wskazuje Habilitantka w autoreferacie. Jest to sytuacja nietypowa, gdyż zazwyczaj główne osiągnięcia badawcze są zwieńczeniem wcześniej prowadzonych badań, a nie inicjują późniejsze publikacje naukowe. W przypadku dwóch pierwszych są one efektem badań w ramach projektu badawczego NCN pt. *Rola samorządu w sferze podnoszenia konkurencyjności regionów. Studium porównawcze na przykładzie Polski i RFN*.

To co charakteryzuje przedstawione w ramach art. 219 ust. 1 pkt 2 publikacje to spójność tematyczna. Autorka przyjęła za przedmiot swoich rozważań formy organizacyjno-prawne funkcjonujące w ramach samorządu terytorialnego w Polsce i Niemczech, gdyż jak wskazuje w Autoreferacie „*Brakowało pogłębionej analizy naukowej funkcjonowania form organizacyjno-prawnych samorządu gminnego, która wskazywałaby na to, w jaki sposób zadania publiczne mogłyby być efektywnie zarządzane*” (str. 4), a następnie dodaje „*W niewielkim stopniu badano także sposób zarządzania formami organizacyjno-prawnymi, które mogłyby wpływać na kształt polityk rozwoju lokalnego*” (str. 4). Uzasadnienie to jest prawdziwe i przekonujące. Na podstawie przeglądu literatury przedmiotu można dostrzec z jednej strony analizą prawną obowiązujących form organizacyjno-prawnych realizacji zadań publicznych, a z drugiej strony, niejako w oderwaniu od tego zagadnienia, analizę polityk publicznych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. W tym kontekście, ujęcie stosowane przez p. dr Marta Balcerek-Kosiarz jest wartościowe badawczo, a także ze względów praktycznych.

Pierwszą monografią wskazaną we autoreferacie jest *Działalność gospodarcza samorządu gminnego w Polsce i Niemczech*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2018, która została przygotowana w ramach badań przeprowadzonych w projekcie Preludium Narodowego Centrum Nauki. Głównym zagadnieniem zaprezentowanym w publikacji jest realizacja zadań publicznych w ramach działalności gospodarczej w sferze użyteczności publicznej oraz analiza form organizacyjno-prawnych realizacji zadań publicznych. Intencją autorki było zweryfikowanie czy samorząd gminny mógłby optymalniej wykonywać zadania publiczne poprzez prowadzenie działalności gospodarczej zarówno w Polsce i Niemczech. Punktem wyjścia rozważań w pracy jest przedstawienie podstaw prawnych i organizacyjnych majątku samorządowego. Następnie omówione zostało kluczowe zagadnienie, a więc prowadzenie działalności gospodarczej i gospodarki komunalnej przez jednostki samorządowe w Polsce i Niemczech. Duże części tekstu prezentują wyniki analizy przepisów prawnych w tym zakresie

oraz orzecznictwa sądów i trybunałów. Na końcu rozważań autorka formułuje postulat „potrzeby przebudowy gospodarki gmin” (str. 54) by „zamiast myśleć o przekazaniu wykonywania zadań podmiotom prywatnym, można tworzyć partnerstwa publiczno-prywatne, partnerstwa hybrydowe lub też z biernego podejścia do kształtowania przestrzeni lokalnej, stać się partnerem dla podmiotów prywatnych i tworzyć takie warunki, które umożliwią lepsze ich wykonywanie” (str. 54). To stwierdzenie staje się punktem wyjścia do analizy wpływu form organizacyjno-prawnych na wykonywanie zadań publicznych samorządu gminnego w Polsce i Niemczech. Polegała ona na zestawieniu i porównaniu form publicznoprawnych oraz prywatnoprawnych funkcjonujących w obu krajach i wskazanie ich zalet i wad, które autorka podsumowała stwierdzeniem „nie da się jednoznacznie stwierdzić, że formy publicznoprawne są gorsze od prywatnoprawnych” (str. 67). Swoją ocenę poparła oceną stopnia samodzielności, odpowiedzialności finansowej i prawnej za realizowane zadania. W kolejnych częściach pracy autorka przedstawiła wpływ form współdziałania samorządu gminnego na politykę rozwoju lokalnego. Punktem wyjścia rozważań było, podobnie jak we wcześniejszych fragmentach, przedstawienie prawnych form współpracy jednostek samorządu terytorialnego w obu krajach oraz praktyki ich stosowania. Habilitantka słusznie zauważyła, że w polskiej praktyce samorządowej współpraca nie jest powszechnie praktykowana (choć nie poparła tego stwierdzenie danymi statystycznymi, które potwierdzało to stwierdzenie), a jeśli już tak się dzieje to głównie w formach prywatnoprawnych. W ostatnim rozdziale zaproponować swoją propozycję paradygmatu rozwoju lokalnego. Został on opracowany na podstawie teorii kosztów transakcyjnych O. Williamsona i polega na wskazaniu hierarchiczności budowy instytucji, które stanowią podstawę rozwoju gospodarczego. Istotą jest wyodrębnienie kryteriów ich budowy, tj. stopnia zakorzenienia w świadomości społecznej, podatności na zmiany oraz zakres oddziaływania na procesy gospodarcze by następnie wskazać propozycje zmian prawnych służących lepszemu działaniu instytucji samorządowych. W tym kontekście habilitantka wskazuje wprowadzenie ustawy o współpracy gmin, zmianę otoczenia instytucjonalnego funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz zmianę samych form organizacyjno-prawnych realizacji zadań publicznych.

W monografii *Nowy paradygmat rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce i Niemczech*, Wydawnictwo Naukowe WNPiD UAM, Poznań 2018 autorka skoncentrowała się na poszukiwaniu rozwiązania wspólnego problemu dla samorządów wspomnianych krajów – podniesieniu konkurencyjności i pozyskaniu nowych inwestorów oraz mieszkańców. Punktem wyjścia rozważań jest zaadoptowanie paradygmatu *governance* i *multi-level governance* do

uwarunkowań funkcjonowania niemieckiego i polskiego samorządu terytorialnego. Jak słusznie zauważa autorka pojęć tych nie można wprost przenieść do zdecentralizowanego systemu administracji publicznej, który jest inny od modeli anglosaskich. Zobrazowanie odmienności systemowych stało się dla autorki podstawą do sformułowania nowego paradygmatu rozwoju lokalnego. W kolejnej części pracy autorka dokonała przeglądu form realizacji zadań publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi współpracy międzygminnej. Opracowanie to zostało dokonane z kilku perspektyw badawczych, tj. ujęcia formalno-prawnego, organizacyjnego oraz refleksji na temat praktyki ich funkcjonowania. Lektura tej części pracy pozwala poznać obowiązujące w momencie wydania publikacji formy współpracy w ujęciu porównawczym i dostrzeżenie różnic systemowych oraz operacyjnych występujących w Polsce i Niemczech. W ostatniej części pracy przedstawiono uwarunkowania nowego paradygmatu rozwoju regionalnego. Publikacja pomimo niewielkiej objętości (łącznie 164 strony wraz z bibliografią) jest napisana w oparciu o szeroki zakres literatury przedmiotu (polskiej i obcojęzycznej), aktów prawnych i poglądów doktryny. Obszernie zaprezentowano stan debaty na temat naukowej na temat koncepcji zarządzania publicznego, czy modeli rozwoju regionalnego. Ma spójną i logiczną strukturę oraz bardzo jednoznacznie odnosi się do przyjętego problemu badawczego. Autorka skorzystała przy tym nie tylko z opracowań z zakresu nauk ekonomicznych, zarządzania, czy prawa, ale także nauki o administracji, którą autorka określała mianem nauki o samorządzie.

Tytułem podsumowania dwóch analizowanych powyżej publikacji należy stwierdzić, że dotyczą one bardzo zbliżonych zagadnień. Autorka zaprezentowała w nich tożsamą wersję paradygmatu rozwoju lokalnego i regionalnego bazując na tych samych przesłankach, jakimi była analiza form organizacyjno-prawnych zadań publicznych. Co więcej, w obu pozycjach znajdują się te same fragmenty tekstu, które w przypadku pierwszej publikacji zaprezentowane są w rozdziale *Wpływ form współdziałania samorządu gminnego na politykę rozwoju lokalnego w Polsce i Niemczech*, a w drugiej w rozdziale *Rola form współdziałania w polityce rozwoju lokalnego*. Analogicznie, to samo można powiedzieć o rozdziale *Nowy paradygmat rozwoju lokalnego* (w publikacji *Działalność gospodarcza samorządu gminnego w Polsce i Niemczech*) oraz *Uwarunkowania nowego paradygmatu rozwoju lokalnego* w monografii *Nowy paradygmat rozwoju lokalnego i regionalnego w Polsce i Niemczech*. Dominującym kryterium analizy było próba oceny efektywności realizacji zadań publicznych i kierowanie się teorią kosztów transakcyjnych, co spowodowało, że autorka koncentrowała się na formach publicznych i prywatnoprawnych. Zdecydowanie mniej miejsca poświęcono możliwości realizacji zadań

publicznych przy współpracy z sektorem pozarządowym czy to w formie zlecenia realizacji zadań publicznych, czy też formie inicjatywy lokalnej (art. 19b-h), które są uregulowane w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i o wolontariacie. Przyjęte przez autorkę ujęcie było także widoczne w sposobie zdefiniowania siatki pojęciowej. W ramach przykładu, autorka zdefiniowała pojęcie *governance* jako „szerokie przymierze podmiotów prywatnych z dominującą pozycją samorządu gminnego” (str. 163, *Działalność gospodarcza ...* oraz str. 29, *Nowy paradygmat ...*). i dalej w kontekście *multi-level governance* „staje się zatem trzecią drogą pomiędzy rozwiązaniami charakterystycznymi dla podmiotów publicznoprawnych, wykonujących swoje zadania w ramach powierzonego w ustawie władztwa administracyjnego, a prywatnoprawnych, działających w obrocie rynkowych” (str. 171, *Działalność gospodarcza...* oraz str. 39, *Nowy paradygmat...*). Takie ujęcie zawęża nieco postrzeganie zadań publicznych wyłącznie do działań podmiotów funkcjonujących w sektorach publicznym i prywatnym. Z pewnością takie podejście może być uzasadnione zastosowaną teorią kosztów transakcyjnych, jednak pomija istotną rolę odbiorców usług publicznych, którzy definiowani są w literaturze przedmiotu jako interesariusze, a więc współtworzący te usługi.

Ostatnią z przedstawionych przez Habilitantkę monografii w ramach art. 219 ust. 1 pkt. 2 p.o.s.w.n. jest *Samorząd terytorialny w Niemczech*, Wyd. Naukowe WNPiD, Poznań 2019 i jest ostatnią pozycją wydaną w ramach realizacji projektu badawczego finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki. Na tle wcześniejszych publikacji widoczne jest skoncentrowanie się na problematyce ustroju samorządu terytorialnego i dokonanie analizy rozwiązań prawnych i specyfiki funkcjonowania samorządu lokalnego na poziomie gminy i powiatu. Okres badań obejmował lata 1949-2019 co pozwoliło na zaprezentowanie ewolucji modeli ustrojowych funkcjonujących w różnych częściach kraju. Tak, jak w poprzednich pracach autorka analizowała ustroj samorządowy Niemiec z perspektywy podejścia neoinstytucjonalnego, które łączy podejście systemowe, instytucjonalne oraz dogmatyczno-prawne. Monografia ma strukturę trzech rozdziałów, w których przedstawiono odpowiednio genezę samorządu terytorialnego w Niemczech, strukturę organizacyjną niemieckich gmin, by zakończyć na rozwiązaniach obowiązujących w samorządzie powiatowym. Jest to bez wątpienia kompleksowe opracowanie, które zostało przygotowane w oparciu o analizę głównie niemieckojęzycznych źródeł. Pozwala ono czytelnikowi poznać kontekst historyczny, prawny oraz polityczny samorządu lokalnego w Niemczech, a w szczególności organizację polityczną jednostek samorządu terytorialnego, realizowane zadania publiczne, sposób ich finansowania

oraz podstawy doktrynalne przyjętych rozwiązań. Na tle innych opracowań dot. samorządu terytorialnego w Niemczech wydanych w języku polskim jest to z pewnością najbardziej kompleksowa publikacja na ten temat.

Ostatni element dorobku wymagany na podstawie art. 219 ust. 1 pkt 2 i wskazany w autoreferacie przez dr M. Balcerek-Kosiarz dotyczył wyników projektu wdrożeniowego, który został zrealizowany dla przedsiębiorstwa MWC Voting Solution Sp. z o.o., który sprowadzał się do opracowania oprogramowania komputerowego o nazwie eSitzung. Jak zwrócono uwagę w Referencjach zawodowych dołączonych w dokumentacji wniosku „Efektem projektu było stworzenie przez Dr M. Balcerek-Kosiarz jednolitej i wewnętrznie spójnej koncepcji systemu do głosowania i transmisji na rynek niemiecki o nazwie ‘eSitzung’”. Praca nad projektem była podzielona na dwa etapy i wymiernym efektem podjętych czynności było przeprowadzenie pilotażu programu i zainteresowanie wdrożenia tego rozwiązania przez jedną z gmin w Niemczech. Poza opisem wskazanym w dokumentacji nie można dokonać szerszej analizy efektów zaangażowania p. dr M. Balcerek-Kosiarz.

Podsumowując, dorobek wskazany przez Habilitantkę w ramach art. 219 ust. 1 pkt. 2 p.s.w.n. oceniam na wystarczający, aby uznać go za stanowiący znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji. Uważam tak, ponieważ jest on spójny merytorycznie (dotyczy samorządu terytorialnego w Polsce i Niemczech w ujęciu porównawczym), prezentuje wyniki badań w oparciu o prawidłowo przyjętą metodologię badań i prezentuje zagadnienie, które w ramach badań politologicznych w Polsce nie było wcześniej tak kompleksowo opracowane.

3. Ocena prac naukowych innych niż te przedstawione jako podstawowe osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z późn. zmianami (Dz.U. z 2025 r., poz. 1162)

Na podstawie *Poradnika Postępowania dotyczącego nadania stopnia doktora habilitowanego* przygotowanego przez Radę Doskonałości Naukowej spełnienie trzeciego warunku wymaga wykazania istotnej aktywności naukowej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (str. 14). Przy czym pojęcie aktywności naukowej jest nieostre i zgodnie z zaleceniami Rady Doskonałości Naukowej należy je traktować szeroko. Ważne jest zatem wykazanie przez kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego aktywności w co najmniej dwóch uczelniach, przy czym ustawodawca

posłużył się dodatkowo pojęciem wartościującym w odniesieniu do uczelni lub instytucji – „w szczególności zagranicznej”.

Po nadaniu stopnia doktora dorobek naukowy obejmował 6 monografii, zaktualizowaną rozprawę doktorską wydawaną w 2017 roku i przetłumaczoną na j. niemiecki; 2 prace pod redakcją; 14 artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach z listy MNiSW, 24 rozdziały w recenzowanych monografiach naukowych, 4 hasła encyklopedyczne. Pani dr M. Balcerek-Kosiarz była także autorką opracowań eksperckich, a dokładnie 6 raportów i 1 poradnika. Niestety żaden z artykułów nie został opublikowany w czasopiśmie, który indeksowany był przy pomocy wskaźnika Impact Factor, a więc był widoczny w międzynarodowym obiegu naukowym. Można wyrazić jedynie żal, że tak się nie stało, pomimo tego, że Habilitantka analizowała m.in. zagadnienia komparatystyki ustrojowej Polski i Niemiec. Motywami przewodnimi wskazanych opracowań była problematyka zarządzania publicznego (w tym realizacji zadań publicznych w Polsce i w Niemczech) ustroju samorządu terytorialnego, w ramach którego można wyodrębnić zasadę subsydiarności.

W zakresie innych osiągnięć naukowych p. dr Marta Balcerek-Kosiarz wskazała swój wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji poprzez publikację cyklu prac badawczych w ramach pięciu obszarów tematycznych, które poświęcone były poprawie efektywności wykonywania zadań publicznych przez samorząd gminny w Polsce i Niemczech, zarządzaniu publicznemu, ustrojowi samorządu terytorialnego i gospodarczego w Polsce i Niemczech, zarządzaniu administracją publiczną w trakcie i po pandemii Covid-19 oraz zasadzie pomocniczości w projektach aktów unijnych. Każdemu z tych obszarów podporządkowano publikacje, w których zaprezentowano wyniki badań naukowych. Miały one charakter współautorskich monografii (wydanych przed uzyskaniem stopnia doktora), artykułów opublikowanych w pracach zbiorowych lub publikacjach w czasopismach naukowych o profilu nauk o polityce i administracji.

Należy przyznać, że w każdym ze wskazanych obszarów badawczych widoczna jest spójność zarówno pod kątem problematyki opublikowanych prac, jak i przyjętej metodologii badań. W ramach cyklu prac dot. efektywności wykonywania zadań publicznych p. dr M. Balcerek-Kosiarz zaprezentowała w ujęciu porównawczym prawne i organizacyjne formy realizacji zadań publicznych; korzystała z metody instytucjonalno-prawnej w ramach przeprowadzonych badań, a także nowego instytucjonalizmu i modeli polityki publicznej W. Parsonsa w celu zaprezentowania form współdziałania jednostek samorządu gminnego w kształtowaniu polityk

publicznych. W ramach opracowywania publikacji Habilitantka skorzystała z literatury polskojęzycznej (czasami sięgającej początku lat 90.), niemieckojęzycznej oraz anglojęzycznej. Dodatkowo, w publikacjach wykorzystano wyniki postępowań kontrolnych prowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli, dzięki czemu wyniki badań charakteryzują się zarówno ujęciem teoretycznym, jak i praktycznym.

W obszarze zarządzania publicznego Habilitantka skoncentrowała się na analizie wybranych narzędzi zarządzania, tj. perspektyw współpracy międzysektorowej, audytu strategicznego, działań Polskiej Agencji Antydopingowej z perspektywy walki z dopingiem oraz reformowaniu administracji publicznej w państwach UE. W porównaniu z poprzednim, ten obszar nie charakteryzuje się tak dużą spójnością. Widoczne jest to zarówno w dużym zróżnicowaniu analizowanych zagadnień oraz przyjętych założeń metodologicznych przez co sformułowane wnioski nie tworzą całości, choć z pewnością końcowe konkluzje są interesujące z perspektywy badawczej.

Kolejny cykl artykułów poświęcony został ustrojowi terytorialnemu i gospodarczemu Polski, Austrii i Niemiec. Na wstępie warto podkreślić, że jest to rzadkie w literaturze, szczególnie polskiej, ujęcie badawcze. Zagadnienia ustrojowe są bowiem prezentowane głównie z perspektywy prawnej i politologicznej, a wątek gospodarczy jest pomijany. Habilitantka zaprezentowała w nich podstawy prawne, organizacyjne i realizację zadań publicznych w wybranych krajach. Często zostały one przedstawione w ujęciu porównawczym, co pozwala na dostrzeżenie podobieństw i różnic pomiędzy poszczególnymi rozwiązaniami. Widoczna jest także spójność teoretyczna i metodologiczna w opublikowanych wynikach badań, co przejawia się w stosowaniu paradygmatu nowego instytucjonalizmu oraz *multi-level governance* w analizie zagadnień ustrojowych. Warto podkreślić także praktyczne znaczenie uzyskanych wyników badań, które w przypadku organizacji izb gospodarczych w Niemczech były wykorzystane w pracach nad obywatelskim projektem ustawy o izbach przemysłowo-handlowych.

Czwarty cykl prac badawczych poświęcony został w całości wpływowi pandemii Covid-19 na zarządzanie instytucjami publicznymi. Bez wątpienia zjawisko to stało się istotną cezurą w odniesieniu do szeroko pojętych działań administracji publicznej i zapoczątkowało zjawisko określane w literaturze przedmiotu „polikryzysem”, którym musi obecnie zarządzać sektor publicznych. Prace opublikowane w ramach wskazanego cyklu prezentują wyniki badań prowadzone na różnych poziomach analizy: od perspektywy porównawczej państw V4 do

mikro-analizy konkretnej jednostki samorządu terytorialnej (tj. gminy Raciechowice). We wszystkich przypadkach Habilitantka przeprowadziła badania w oparciu o paradygmat neoinstytucjonalny, zwracając uwagę na zagadnienia systemowe, prawne i instytucjonalne. Wyniki badań są wartościowym wkładem w debatę na temat konsekwencji pandemii Covid-19 i zawierają interesujące rekomendacje, które mają duży potencjał praktyczny, poczynając od możliwości implementacji doktryny ordoliberalnej na polski grunt, a kończąc o ocenie zaciągania zobowiązań finansowych w parabankach przez gminy.

Ostatnim zagadnieniem analizowanym w ramach opublikowanych prac była zasada pomocniczości. Ma ona niewątpliwie istotne znaczenie ustrojowe, choć Habilitantka skoncentrowała się na jej analizie w kontekście projektów aktów prawnych Unii Europejskiej. Dokładnie przedmiotem artykułów było przygotowanie podstaw merytorycznych oraz praktycznych rekomendacji na temat wypracowania wytycznych dotyczących kryteriów oceny zastosowania zasady subsydiarności, które mogłyby być wykorzystane przez polski parlament w procedurze wczesnego ostrzegania.

Na podstawie analizy powyższego dorobku stwierdzam, że p. dr M. Balcerek-Kosiarz spełnia trzeci wymóg określony w art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce. Habilitantka wykazał się bowiem istotną działalnością naukową w co najmniej dwóch uczelniach wyższych na terenie Polski (Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) oraz utrzymywała współpracę naukową z uczelniami w Niemczech w formie staży badawczych. Nie bez znaczenia była także działalność ekspercka w ramach pracy w Instytucie Zachodnim – Instytucie Naukowo-Badawczym Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu, która była bezpośrednio związana z działalnością analityczną dot. problematyki niemcoznawczej. Na dorobek naukowy składają się nie tylko omówione powyżej publikacje, ale również udział w projektach i grantach badawczych, co zostało potwierdzone załączonymi zaświadczeniami. Aktywność naukowa została także doceniona poprzez przyznanie stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców.

4. Konkluzja

Na podstawie analizy przedstawionych w załączeniu do wniosku publikacji i dorobku naukowego stwierdzam, że p. dr M. Balcerek-Kosiarz **spełnia wymogi zawarte w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce** (Dz.U. z 2025

r., poz. 1162 z późn. zm.) stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Swoją konkluzję uzasadniam tym, że Habilitantka w ramach opublikowanych wyników badań naukowych wniosła znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk o polityce i administracji poprzez wieloletnie badania na temat samorządu terytorialnego i gospodarczego Polski i Niemiec, który nie był wcześniej przedmiotem tak kompleksowych dociekań. Uważam, że publikacje Pani dr M. Balcerek-Kosiarz prezentują polskim czytelnikom i badaczom sposób organizacji i działania struktur samorządowych sąsiada Polski, które wcześniej opracowywane były jedynie na dużym poziomie ogólności. Lektura przedstawionych publikacji pozwala dostrzec szeroką wiedzę historyczną i kontekst doktrynalny funkcjonujących instytucji administracji terytorialnej posiadaną przez autorkę, a także umiejętność zidentyfikowania i zinterpretowania przepisów prawnych, które są podstawą działania organów administracji publicznej w Polsce i Niemczech. Dużą wartość prezentują wyniki badań, które pozwalają umiejscowić pozycję samorządu terytorialnego Polski i Niemiec w systemie administracji publicznej obu krajów. Co więcej, prace Habilitantki cechują się spójnością teoretyczną i metodologiczną prowadzonych badań oraz posiadają duże walory praktyczne. Jest to szczególnie cenne, gdyż bardzo często badacze nauk społecznych pomijają ten istotny aspekt w prowadzonych badaniach naukowych, a jest on bez wątpienia kluczowy dla skutecznej komunikacji istotności prowadzenia badań w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

Robert Gantautis